

Анна Покровская

НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КИНОЗВЕЗДИ НА XX ВЕК

Издателство
ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Анна Покровская

НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КИНОЗВЕЗДИ НА ХХ ВЕК

Второ издание на български език

© Анна Покровская

Лиляна Мандаджиева – превод

Първото издание на книгата е под заглавие: „Легенди на световното кино. 24 истории на прочути кинозвезди.“

Те са едни от най-прославените майстори на сцената и екрана и отдавна са признати за най-великите актьори на всички времена. Без тях никой не би могъл да си представи киноиндустрията на ХХ век. Достатъчно е само да се споменат имената на Чарли Чаплин, Хъмфри Богард, Кларк Гейбъл, Кърк Дъглас, Марлон Брандо, Жан Маре, Марчело Матространи, Инокентий Смоктуновски – те казват всичко! Поредната книга на издателство Паритет за великите личности ви запознава с най-знаменитите актьори от отминалия век.

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-483-8

СЪДЪРЖАНИЕ

Харолд Лойд. <i>Удивителният комик</i>	5
Рудолф Валентино. <i>Секс символът на нямото кино</i>	15
Чарли Чаплин. <i>Геният</i>	30
Хъмфри Богарт. <i>Невъзмутим, винаги съдържан и елегантен</i>	50
Трейси Спенсър. <i>Любов на кино и в живота</i>	61
Кларк Гейбъл. <i>Пет брака и една единствена любов</i>	74
Гари Купър. <i>Първият каубой на Холивуд</i>	90
Кари Грант. <i>Джентълменът и неговите мрачни тайни</i>	101
Жан Габен. <i>Най-ярката звезда на френското кино</i>	113
Сър Лорънс Оливие. <i>История за една трагична любов</i>	126
Джеймс Стюарт. <i>Обикновен, но надежден</i>	140
Жан Маре. <i>Лицето на Франция</i>	151
Кърк Дъглас. <i>Незабравимият Спартак</i>	163
Тоширо Мифуне. <i>Последният самурай</i>	174
Марчело Мastroяни. <i>Вечният любовник</i>	187
Марлон Брандо. <i>Холивудският бунтар</i>	200
Пол Нюман. <i>Неустоимият синеок чаровник</i>	219
Иннокентий Смоктуновский. <i>Скромният гений</i>	231
Род Стайгър. <i>Четири десетилетия холивудска слава</i>	244

Харолд Лойд

(1893 – 1971)

Харолд Клейтън Лойд е американски актьор и продуцент, носител на „Оскар“ и номиниран за „Златен глобус“. Той е един от най-добрите комици на нямото кино, името му се нарежда до имената на Чарли Чаплин и Бъстър Кийтън. Участвал е в над 200 филма (не само неми) в периода от 1914 до 1947 година. Най-прославен е героят му с характерните кръгли очила – находчив, енергичен, търсец упорито успеха – персонаж, който е напълно в унисон с Америка от 20-те години.

Кръгли очила с рогова рамка, белозъба холивудска усмивка, лице с подвижна мимика, но без изразителни черти – в него разпознавали себе си милиони американци от онова време – дребни чиновници, галантерийни продавачи, работници от малки магазинчета, таксиметрови шофьори, също такива енергични, предприемчиви, не изпускащи своя шанс. Образът на Харолд Лойд, един от майсторите на „нямата комедия“, се припознава мигновено. Изображението на комика, висящ на стрелките на часовника високо над улицата във филма „Безопасността е последна“ („Safety Last“, 1923), е едно от най-знаменитите изображения в историята на киното.

Що се отнася до актьорския му талант, то той се проявявал не толкова в играта му, колкото в уменията му да намира и избира от живота типове и явления, характерни и интересни за милиони хора, и да ги въплъти в комическия си персонаж.

Харолд Лойд се родил в Небраска, а през детството и юношеството си живял в Сан Диего. Родителите му Джеймс Дарси Лойд и Сара Елизабет Фрейзър се преместили да живеят на запад, след като баща му претърпял неуспех в едно от многобройните си начинания.

Харолд отрано почувствал влечение към театъра и се стремял да попадне в него по всякакъв начин. На 10 години момчето участвало заедно с един скитащ комедиант в сценки на улична естрада, а на 12 попаднало в провинциалния театър в Ома-

ха, където не само продавало програми и сладки лакомства, но играело и дребни роли. Следващата стъпка по пътя към сцената станало обучението му в школите за драматично изкуство в Денвър и Сан Диего. Но за неизвестния млад актьор, макар и образован, било трудно да си намери импресарио и да получи театрален ангажимент. „Може би си струва да опитам в киното? – мислел си Харолд. – Още повече, че на постановъчната група на фирмата Едисън и трябват за снимките в Сан Диего статисти“. И ето че през 1912 година заедно с други ученици той се включил в масовките на филма.

След приключване на снимките новоизлюпеният статист заминал за Лос Анджелис, където за 5 долара на седмица изобразявал все същите „хора от тълпата“ отначало в студията на Едисън, после в „Кийстоун“ и „Юнивърсъл“. Но скоро се лишил и от този оскъден доход.

Когато намалили заплащането на статисти до три долара, те се възмутили и по предложение на Лойд представили исканията си в дирекцията на „Юнивърсъл“. Тя ги признала за правомерни и.. веднага се отказала от услугите на разбунтувалите се статисти. Лойд останал без работа. Заедно с приятеля си Хал Роак се опитали да се снимат в комедии с участието на животни, но опитът им бил неуспешен.

Неочаквано, като по сценарий на банален холивудски филм Роак получил наследство от 200 долара. Парите били вложени с създаването на собст-

вена компания „Роак-Лойд“. За четири дни бил направен първият филм, представляващ комедийна улична сценка. След като я продали за 850 долара, съучредителите вложили парите в своето предприятие. Между тях обаче възникнали финансови търкания, Лойд напуснал и отишъл в компанията на Мак Сенет. Смятало се, че именно този „крал на комедията“, както наричали в Холивуд Мак Сенет, „е извадил младия артист от неизвестността“. Но това по-скоро е станало благодарения на продуцентските усилия на Хал Роак, който успешно пушал в оборот първите късометражни филми на Лойд.

В тях действал измисленият от Харолд герой – Самотният Люк, скроен по образ и подобие на Чаплиновия герой. Той имал същите малки мустачки, бомбе, тясно сако и къси широки панталони – същите външни комически прийоми. Смешните приключения на неговия герой станали сюжет на 50 кратки филми. Те му донесли първия успех и относително нелоша печалба. Но веднъж актьорът, попаднал в един кинотеатър по време на прожекцията на негов филм, чул как един от зрителите казал: „А-а, знам го този юнак. Той копира Чаплин“. Лойд разбрал, че спешно трябва да търси своя комическа маска. Размишлявайки над този проблем, младият актьор стигнал до много смело и оригинално решение – да направи своя герой най-обикновен човек, без всякакви условности и маски. Ето как обяснил той своя избор: *„Исках да правя такива комедии, в*

които хората да виждат себе си и своите съседи. Аз дълго мислих: кого най-често ние срещаме на улицата, в магазините, учреденията? И веднага ме осени отговорът. Разбира се, очилатите! И аз станах „Човекът с очилата...“

Лойд махнал чаплиновите мустачки, нахлупил сламена шапка, сложил кръгли очила, празничен моден костюм и се превърнал в елегантен човек с правилни черти на лицето и добри маниери. Това бил „средният американец“, стремящ се малко по-надалеч, отколкото позволявало състоянието му. Той бил сантиментален, но без сълзливост, упорит и храбър, но с мярка. Всички тези качества се проявявали в нескончаемата борба, която героят му водел с небостъргачите, спорта, аферите, шарлатанската медицина и много други. Най-точно природата на неговия характер и мотивите на постъпките му разяснил самият актьор: *„Мнозина смятат, че персонажът на Лойд е успешен човек. Други ми говореха, че е затворен в себе си. И едните, и другите грешаха, доколкото персонажът обединяваше чертите на характера и на двамата. Казваха също, че той не прибъгва до патетиката. Това също не е вярно, тъй като патетика имаше много и в „Новак“, и в „Бабината внучка“, и в „Братя Рид“. И накрая твърдяха, че това съвсем не е комедиен персонаж.. И отново грешаха. В този период ние играехме не само с лицето, но и с тялото. И когато бягахме, всеки бягаше посвоему. В 98 случаи от 100 аз правех това, което можеше да стане. Може*

би беше малко невероятно, изглеждаше измислено, но можеше да се случи. Веднъж един критик казал: „Ако Лойд падне на главата си, той би станал без всякакво главоболие“. Трудно е да направя голяма грешка.. Една от причините никога да не прибягна до клоундата, се състои в това, че не исках да нарушавам реалността на моя персонаж“.

Подобен подход към създаването на комедиен образ бил новаторски. Затова ръководството на студията, свикнало с отработени щампи, отначало не се съгласявало актьорът да спре да прави филми с вече получилия известност Самотен Люк и да го замени с „на никого неизвестния Харолд Лойд“. Но той упорито настоявал на своето и се оказал прав. Неговият герой като никой друг станал изразител на „американския начин на живот“, когато всеки редови американец имал шанс да стане милионер и да постигне всяка желана цел. Неговата напористост и жизнерадост навсякъде вземали връх, и зрителят неволно се поддавал на обаянието на своя удачен екранен двойник.

Самият Лойд много наподобявал своя герой. Той бил също толкова настойчив и успешен в живота. Резултат на неговия упорит труд станали 28 години преуспяване в кинобизнеса. За да постигне този успех, актьорът трябвало да преодолява немалко трудности, често да поема риск. Той разказал за такъв случай. През 1919 година го помолили да си направи снимка за реклама на филма „Несносните привидения“. Той държал в ръката си бутафорна

бомба, от която си палел цигарата. Бомбата неизвестно защо се оказала истинска. Тя се взривила, съборил се покривът на фотоателието, мислели, че Лойд няма да оживее. Успели да спасят зрението му, раните по лицето зараснали, но палецът и показалецът на дясната му ръка били откъснати. Впоследствие той носел специална ръкавица – и правел всичко каквото трябвало, включително и еквилибристика на двадесетия етаж“.

В повечето филми Лойд се снимал с очарователната Бийб Даниелс, в големите черни очи на която сякаш било застинало удивление. С нея го свързвало не само партньорството на екрана, но и романтични любовни отношения.

Драматургичната основа на филмите му била твърде проста, а актьорската игра не блестяла с разнообразие и живост на изразителните средства. Но в тях се срещали много интересни неща, взети от реалния живот. За пример може да служи разказът на самия актьор за това, как се появил сюжетът на филма „Най-последно в безопасност“ – един от най-добрите в неговото творчество.

„Веднъж, като се разхождах по 7-ма улица в Лос Анджелис, изведнъж видях грамадна тълпа, събрала се пред Брокхам билдинг. Попитах какво се е случило, и ми отговориха, че „човек-паяк“ ще се изкатери по фасадата на сградата до покрива... Когато алпинистът стигна до четвъртия или петия етаж, вече се боях да гледам, гърлото ми пресъхна, и се отдалечих от мястото на действието...

Спрях на кръстовището, за да разбера как се развиват събитията, и се върнах обратно. Човекът вече се беше изкачил и караше велосипед по края на покрива. Той проявяваше невероятно мъжество и издръжливост. Тогава отидох при него и му дадох адреса си, като го помолих да дойде при нас. Той дойде... За да овладее неговите способности, трябваше да измисля нещо ефектно. Започнахме да работим със сценаристите и те измислиха за начало малка интрига..."

Харолд Лойд, борещ се с небостъргача, откъдето можел да се срина всеки момент, веднага си спечелил грамадна популярност. Още по-голям успех постигнал филмът му „Новак“, който събрал космическите 2,6 милиона долара, надминавайки касовия резултат дори на „Треска за злато“ и „Хлапето“ на Чарли Чаплин. Въпреки огромния успех достатъчно скромният и самокритичен Лойд добре разбирал, че е много далеч и от дълбочината на изкуството на Чаплин, и от майсторството на Бъстър Кийтън. „Аз не искам да се недооценявам, казал той, – но да се смятам за изключителен актьор съвсем не мога. Аз съм просто човек, който се стреми да развесели публиката“.

Тази весела работа в киното актьорът продължавал чак до 70-та си годишнина. Той с лекота се снимал в звукови филми, и неговият висок момчешки глас сполучливо допълвал създавания от него екранен образ. Най-добра била ролята му във филма „Лудото кино“ („Movie Crazy“, 1932).

През 1925 година Харолд Лойд влязъл в холивудската масонска ложа, която носела името на Александър Хамилтън. Той много бързо напреднал в масонството и стигнал до степента на Почетен генерален инспектор. С течение на времето, когато кариерата му на актьор тръгна на залез, той участвал в много благотворителни проекти. Тази дейност го увлякла напълно, поради което все по-малко време му оставало за кино. Позицията му в масонската ложа била много висока.

За 60-годишнината му го удостоили със специален приз „Оскар“ (1952) като „майстор на комедията и добър гражданин“. Харолд Лойд бил не само кинозвезда и продуцент, но и човек с определена житейска позиция: бил директор на болница за деца-инвалиди, много се занимавал с благотворителност. Той разполагал със средства за това: успешната кариера го направила милионер. През 1924 година актьорът основал собствена независима продуцентска компания – „Харолд Лойд Филм Корпорейшън“. Той бил сред основателите на Академията на филмовите изкуства и науки, която връчва наградите „Оскар“.

Актьорът притежавал две звезди на Холивудската алея на славата. Бил въведен там още на четвъртата церемония през 1927 година, когато били запазени отпечатъците от ръцете и краката му, негов автограф и очертанятията на популярните му очила.

През 1953 година Харолд Лойд получил награда „Оскар“ за цялостно творчество.

Най-добрите му комедии компанията „Парамант“ обединила в два филма: „Комичният свят на Харолд Лойд“ (1962) и „Забавната страна на живота“ (1962), съхранявайки по този начин наследството на актьора за съвременното поколение зрители.

Харолд Лойд умрял през пролетта на 1971 година от рак на простатата на 77 години. Погребали големия комедиен актьор в гробището Форест Лоун в Глендейл, Калифорния. На надгробната плоча написали: „Safety Last“ („Най-последно в безопасност“), както се нарича един от филмите му.